

Міністерство освіти і науки України

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії НУК

Євген ТРУШЛЯКОВ

05

2022 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування у формі індивідуальної усної співбесіди з історії
України

при прийомі на навчання для здобуття ступеня "бакалавр"

на основі повної загальної середньої освіти,

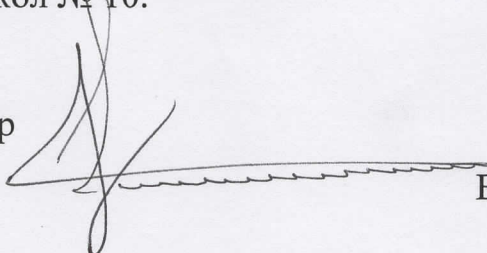
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-
професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня
молодшого бакалавра

Миколаїв 2022

Програму вступного випробування у формі індивідуальної усної співбесіди з історії України розроблено кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін під керівництвом к.і.н., доц. Бобіни Олега Валерійовича

Програму розглянуто та затверджено рішенням приймальної комісії від 11 травня 2022 р. протокол № 10.

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Валерій КОМИШНИК

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Програма розроблена на підставі Законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 2 травня 2022 року № 400, наказу Міністерства освіти і науки України "Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу" за № 1085 від 15.10.2015 р., зареєстровано в Міністерстві юстиції за № 1353/27798 від 04.11.2015 р. (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки №622 від 06.06.2016 р.), «Положенню про організацію прийому до Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова при вступі на навчання на основі раніше здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) у 2022 році», «Положенню про організацію та проведення індивідуальної усної співбесіди при прийомі до Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова у 2022 році».

Індивідуальна усна співбесіда з історії України проводиться для прийому осіб на навчання до НУК на перший курс на основі повної загальної середньої освіти та на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра, які мають право брати участь у конкурсі за результатами індивідуальної усної співбесіди з конкурсних предметів у НУК. Категорія таких осіб визначена в п. VIII Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році.

Мета індивідуальної усної співбесіди – оцінити рівень сформованості історичної компетентності вступників для конкурсного відбору.

Завдання індивідуальної усної співбесіди з історії України передбачають перевірку сформованих у вступників знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів, а також сформованості у вступників загальнопред-

метних історичних умінь. Тестові завдання мають перевіряти такі знання й уміння вступників:

- називати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій, пам'ятки культури; – визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність та синхронність, встановлювати відповідність між явищами, процесами, подіями та періодами, епохами;

- локалізувати історико-географічні об'єкти та історичні факти (події, явища, процеси) на карті;

- описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;

- характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;

- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;

- розпізнавати найвидатніші культурні пам'ятки, описувати їх, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам'яток різних періодів історії України, розкривати їхнє значення в українській культурній спадщині;

- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;

- встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;

- давати визначення історичних понять й термінів, пояснювати їх і доречно вживати;

- працювати з історичними документами різного змісту, а саме: встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, аналізувати зміст фрагмента історичного документа та пояснювати основні ідеї, які він висвітлює.

Індивідуальна усна співбесіда проводиться приймальною комісією НУК у формі тестування. Тест складається з 20 завдань, з-поміж яких:

- 15 завдань з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох варіантів або п'яти ;
- 5 завдань на встановлення відповідності (потрібно встановити по 4 «логічні пари»).

Тривалість проведення індивідуальної усної співбесіди до 60 хвилин. Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання, – 35. Критерії оцінювання та порядок проведення індивідуальної усної співбесіди відповідають «Положенню про організацію та проведення індивідуальної усної співбесіди при прийомі до Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова у 2022 році».

2. ЗМІСТ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

Вступники, які проходять вступні випробування в формі індивідуальної усної співбесіди, повинні володіти знаннями та навичками за наступними темами:

1. Україна в роки Першої світової війни

Результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст історії України
Учень/учениця знає: • дати подій: серпень 1914р.— утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців (УСС), створення Союзу визволення України; 1914 р.-Галицька битва; 1915 р. - утворення Загальної української ради; 1916 р. – Брусиловський прорив; • персоналії: Костя Левицького. Дмитра Донцова. Андрія Жука; Михайла Галушинського. Вільгельма Франца фон Габсбурга-Лотрінгена (Василя Вишиваного); • значення понять і термінів: «світова війна», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство», «мобілізація», «евакуація». Уміє: • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; • співвідносити дати, історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі військові події на території України в 1914-1917	Зміст історії України Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914— 1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914— 1917 рр.

рр., бойовий шлях легіону УСС, Галицько-Буковинське генерал-губернаторство; • характеризувати територіально-політичні плани ворогуючих держав щодо українських земель, позиції українських політичних сил щодо війни, політичне життя та соціально-економічне становище населення в роки війни; діяльність вказаних історичних діячів; • визначати політичні та соціально-економічні наслідки війни для українського суспільства; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.	

2. Початок Української революції

Результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст історії України
Учень/учениця знає: • дати подій: березень 1917 р.- утворення Української Центральної Ради (УЦР); квітень 1917 р.- Всеукраїнський національний , конгрес;; червень 1917р.- I Універсал УЦР; липень 1917 р. - II Універсал УЦР; листопад 1917 р.- III Універсал УЦР; 9 (22) січня 1918 р.- IV. Універсал УЦР, проголошення незалежності. Української Народної Республіки (УНР); січень 1918 р.- бій біля .станції Крути; січень (лютий) 1918 р. - Берестейський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу; • персоналії: Михайла Грушевського, Володимира Винниченка, Сергія Сфремова. Петра Болбочана, Номана Челебіджіхана; • значення понять і термінів: «автономізація», «самостійники», «Українська Центральна Рада», «універсали УЦР», «Генеральний Секретаріат», «Вільне козацт-	Зміст історії України Революційні події в Україні в 1917- на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнсь-

во», «Установчі Збори», «більшовизм», «курултай».

Уміє:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами, визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі територію УНР згідно з III Універсалом УЦР; напрямки наступу більшовиків під час першої війни Росії з УНР; територію УНР за Берестейським мирним договором;
- характеризувати діяльність УЦР, українських партій; основні положення універсалів УЦР; взаємовідносини УЦР з Тимчасовим урядом, та більшовицькою Росією; боротьбу за владу в Києві в жовтні — листопаді 1917 р.; ультиматум Раднаркому; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати причини Української революції, її характер; роль «Всеукраїнських з'їздів рад» у містах Київ, та Харків; причини та наслідки першої війни більшовицької Росії з УНР; здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі;
- пояснювати історичне значення універсалів УЦР;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

кий з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.

3. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності

Результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст історії України
Учень/учениця знає: - дати подій: 29 квітня 1918р.- державний переворот і приход до влади Павла Скоропадського; 1 листопада .1918 р.- Листопадовий зрив у Львові; 13 листопада 1918 р. - проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР); ' листопад 1918 р.- заснування Української академії наук (УАН); 14 листопада 1918 р.-. утворення Директорії; 22 січня 1919 р - проголошення Акта злуки УНР та ЗУНР; грудень 1919— травень 1920 рр. - Перший Зимовий похід армії УНР; квітень 1920 р.- Варшавська угода; березень 1921 р. - Ризький мирний договір; 1921 р. — утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ); листопад 1921 р. - Другий Зимовий похід армії УНР; - персоналії: Павла Скоропадського, Дмитра Вітовського, Євгена Петрушевича, Симона Петлюри, Нестора Махно, Василя Липківського, Григорія Нарбута, Володимира Вернадського; - значення понять і терміні: «Директорія», «соборність», «отаманщина», «воєнний комунізм», «червоний терор», «інтервенція», «Чортківська офензива», «Київська катастрофа», «автокефальна церква»; - історично-культурні пам'ятки: пам'ятник Тарасові Шевченку в м. Ромни (скульптор Іван Кавалерідзе) - 1918 р.; картина Григорія Нарбута «Еней та його військо -1919 р. Уміє: - встановлювати та групувати вказані. дати відповідно- - до подій, явищ, проце-	Зміст історії України Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території

сів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі територію Української Держави Павла Скоропадського; хід воєнних дій на території України в 1918-1921 рр.;
- характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана Павла Скоропадського Директорії УНР, ЗУНР, Української Соціалістичної Радянської Республіки (УСРР), зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, Ризького мирного договору, культурне життя, в Україні в 1918-1921 рр, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати причини гетьманського перевороту та падіння влади гетьмана Павла Скоропадського; особливості внутрішнього та зовнішнього становища УНР часів Директорії; причини і наслідки українсько-польської війни та підписання Симоном Петлюрою Варшавської угоди; причини поразки Української революції;
- пояснювати історичне значення відновлення української державності на східно та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки УНР та ЗУНР);
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми;
- візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.).

Культура та духовність

4. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні

Результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст історії України
Учень/учениця знає: • дати подій: 1921—1923 рр. , масовий голодомор в Україні; 1922 р. - входження УСРР до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік (СРСР); 1923 р. - початок політики коренізації/українізації в УСРР; 1925 р. - проголошення курсу на індустріалізацію; • персоналії: Олександра Шумського, Миколи Хвильового, Михайла Волобуєва; • значення понять і термінів: «тоталітарний режим», «нова економічна політика (неп)», «коренізація», «українізація», «індустріалізація»; • історично-культурні пам'ятки: літографія Василя Касіяна «Гуцул з квіткою», естамп «Карпатська мати» - 1923 р.; картина Федора Кричевського «Життя»: триптих («Любов. Сім'я. Повернення») -1925-1927 рр.; будівля Держпрому в м. Харків - 1925-1928 рр. Уміє: • встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами; факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; • визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; • розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої	Зміст історії України Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя

УСРР у 1921-1928 рр.; • характеризувати складові непу, процес стабілізації, економічного й соціального життя в Україні; національну, релігійну та церковну політику в Україні, коренізацію/українізацію та її наслідки, особливості української культури; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати причини та наслідки вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні; коренізації/українізації, її вплив на суспільство та українську культуру; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.	

5. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні

Результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст історії України
Учень/учениця знає: • дати подій: 1928/1929—1932 рр. - перша п'ятирічка; 1928 р. - судовий процес у Шахтинській справі; 1929 р.- початок насильницької колективізації; 1930 р.- судовий процес у справі Спілки визволення України (СВУ); 1932-1933 рр. - Голодомор в Україні; 1934 р. - перенесення столиці УСРР з Харкова до Києва; -1937 р. - ухвалення Конституції УРСР; 1937-1938 рр. - «Великий терор»; • персоналії: Казимира Малевича, Михайла Бойчука, Леся Курбаса, Олександра Довженка; • значення понять і термінів: «п'ятирічка», «соціалістична індустріалізація»,	Форсована індустріалізація, Насильницька колективізація Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932-1933 рр. – геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. По-

«колективізація сільського господарства», «репресії», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «Голодомор», «чорна дошка», «націонал-ухильництво», «розстріляне відродження», «Головне управління таборів (ГУТаб)», «паспортна система», «геноцид», «соціалістичний реалізм»;

- історично-культурні пам'ятки: картина Миколи Самокиша «Бій Богуна з Чарнецьким під Монастирищем в 1653 р.» -1931 р.; будівля Верховної Ради УРСР у м. Київ -1936-1939 рр.

Уміє:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі основні індустріальні об'єкти, побудовані в роки перших п'ятирічок, райони, що найбільш постраждали від Голодомору;
- характеризувати сутність політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; взаємозв'язок між складовими політики сталінського тоталітарного режиму (індустріалізація, колективізація, «культурна революція», масові репресії); зміни в соціальній структурі населення, особливості культурного життя періоду; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати причини джерела фінансування та наслідки політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; причини та наслідки масових репресій, Голодомору

літичні процеси 1920-х- початку 1930-х рр. Згортання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій.

Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження.

Антирелігійна кампанія.

• пояснювати взаємозв'язок між економічними перетвореннями та структурними змінами в суспільстві, масовими репресіями; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки	

6. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Результати навчально-пізнавальної діяльності Зміст історії України	Зміст історії України
Учень/учениця знає: • дати подій: 1920 р. - підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії; 1923 р. - визнання країнами Антанти входження Східної Галичини до складу Польщі, саморозпуск уряду ЗУНР; 1925 р. - утворення Українського , національно-демократичного об'єднання (УНДО); 1929 р. - утворення Організації українських націоналістів (ОУН); 1930 р. — проведення польською владою акції «пацифікації»; 1938 .р. — надання автономії Підкарпатській Русі у складі Чехо-Словаччини; 15 березня 1939 р. - проголошення незалежності Карпатської України; • персоналії: Євгена Коновальця, Володимира-Сергія Залозецького-Саса, Василя Мудрого, Августина Волошина; • значення понять; і термінів: «осадництво», «пацифікація», «інтегральний - націоналізм», «русинство», «політична еміграція». Уміє:	Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та між-національні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспіль-

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини, територіальні межі Карпатської України;
- характеризувати вплив міжнародної ситуації 1920-1930-х рр. на політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини на українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х рр.; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;-
- визначати причини поділу українських земель між різними державами в 1920-1930-х рр.
- та їх наслідки для суспільства; причини і наслідки діяльності українських політичних сил;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

но- політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя

7. Україна в роки Другої світової війни

Результати навчально-пізнавальної діяльності Зміст історії України	Зміст історії України
Учень/учениця знає: - дати подій: 23 серпня 1939 р.- радянсько-німецький договір-про ненапад і таємний протокол до нього («пакт Молотова-Ріббентропа»); 1 вересня 1939р.- початок Другої світової війни; 17вересня 1939 р, - вторгнення Червоної армії на територію Західної України; червень 1940 р. - вторгнення Червоної армії на територію Бессарабії та Північної Буковини; 22 червня 1941 р. - напад Німеччини на СРСР; 30 червня 1941 р. - проголошення Акта відновлення Української Держави; 14 жовтня 1942р.— створення Української повстанської армії (УПА); грудень 1942 р.- початок вигнання німецьких військ та їх союзників з України; 6 листопада 1943 р. - вигнання німецьких окупантів з м. Київ; січень — лютий 1944р.- Корсунь-Шевченківська наступальна операція; 28жовтня 1944р.- завершення вигнання німецьких військ, та їх союзників з території України; 9 травня 1945 р.- День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні; 2 вересня 1945 р.- завершення Другої світової війни; - персоналії: Івана Багряного, Тараса Бульби (Боровця), Степана Бандери. Андрія Мельника, Ярослава Стецька, Романа Шухевича, Кирила Осьмака, Івана Кожедуба, Олексія Береста, Амет-Хана Султана, Василя Порики, Кузьми Дерев'янка, Олени Теліги; - значення понять і термінів: «радянізація», «план “Барбаросса”», «випалена земля», «нацистський новий порядок», план “Ост”», «Голокост», «остарбайтери», «концтабори», «колабораціонізм», «похідні групи», «Поліська Січ», «бандерівці», «чорносвітники», «депортація», «український визвольний рух».	Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939- 1940 рр. Початок німецько- радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта віднов-

Уміс:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі українські землі, приєднані до УРСР у 1939-1940 рр.; основні події, пов'язані з початком та завершенням вигнання з України німецьких загарбників і їх союзників; окупаційні зони, на які була поділена Україна; Території активних дій різних течій руху опору окупантам;
- характеризувати суть гітлерівських планів «Барбаросса» та «Ост», «нацистського нового порядку», Голокост, діяльність українського визвольного руху, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель, політики радянзації новоприєднаних до УРСР територій, причини поразки Червоної армії у 1941-1942 рр., основні результати, та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу в перемогу над нацистською Німеччиною та її союзниками; особливості культури й духовного життя в період війни;
- пояснювати наслідки найважливіших воєнних подій 1941-1944 рр. на території України, депортації кримських татар та інших народів Криму;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела що стосуються теми

лення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське проти-стояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.

8. Україна в перші повоєнні роки

Результати навчально-пізнавальної діяльності Зміст історії України	Зміст історії України
Учень/учениця знає: - дати подій: 1945 р. - входження Закарпаття до складу УРСР; квітень 1945 р. - Україна-співзасновниця Організації Об'єднаних Націй (ООН); березень 1946 р,- ліквідація УГКЦ; 1946-1947 рр — масовий голод в Україні; квітень.- липень 1947 р, - проведення польською владою операції «Вісла»; жовтень 1947 р. - проведення операції «Захід»; 1951 р. - встановлення західного кордону УРСР; - персоналії: Олександра Богомольця, Сергія Лебедєва, Андрія Малишка, Максима Рильського, Володимира Сосюри, Павла Тичини, Володимира Філатова, Василя- Кука, Йосипа Сліпого; - значення понять і термінів: «відбудова», «операція “Вісла”», «операція “Захід”», «ждановщина», «лисенківщина», «космополітизм», «холодна війна»; - історично-культурна пам'ятка: картина Тетяни Яблонської «Хліб» -1949 р. Уміє: - встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; - визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; - розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України;	Україна - співзасновниця ООН, Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944-1950-хрр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944-1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.

• характеризувати політику влади щодо соціально-економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя, хід операцій «Вісла» та «Захід»; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати особливості та наслідки радянзації західних областей, причини та наслідки проведення операцій «Вісла» та «Захід», розгортання ідеологічних кампаній; • пояснювати причини масового голоду в Україні, ліквідації УГКЦ; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми; • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.	

9 Україна в умовах десталінізації

Результати навчально-пізнавальної діяльності Зміст історії України	Зміст історії України
Учень/учениця знає: • дати подій: 1953-1954 рр. - повстання політичних в'язнів у сталінських концтаборах, ліквідація ГУТабу; лютий 1954 р. - входження Кримської області до складу УРСР; 1956 р. - XX з'їзд КПРС, засудження культу особи; 1959 р.- утворення Української робітничо-селянської спілки; 1959 р. - утворення Клубу творчої молоді «Сучасник» у м. Київ; • персоналії: Катерини Білокур, Левка Лук'яненка, Івана Світлин ного, Василя Стуса, Алли Горської, Ліни Костенко, Євгена Сверстюка, Василя Симоненка, Леся Танюка, Сергія Корольова;	Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в

- значення понять і термінів: «десталінізація», «культ особи», «лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргосп», «шістдесятники», «дисиденти»;
- історично-культурна пам'ятка: картина Катерини Білокур «Хата в Богданівці» - 1955 р.

Уміє:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України;
- характеризувати сутність процесу десталінізації, спроби реформ управління економікою в середині 1950-1960-хрр., особливості розвитку культури; сутність антирежимного руху та його течії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;
- пояснювати причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР;
- визначати наслідки процесу лібералізації, реформ для українського суспільства, причини виникнення значення антирежимного руху;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.

10. Україна в період загострення кризи радянської системи

Результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст історії України
Учень/учениця знає: - дати подій: 1965 р. - перша хвиля масових затримань діячів антирежимного руху; 1970-1972 рр.- видання самвидавного «Українського вісника»; 1972 р.- друга хвиля масових затримань діячів антирежимного руху; 1976-р. - утворення- Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод (УГГ); - персоналії: Івана Дзюби, Валерія Марченка, Петра Григоренка, Миколи Руденка, Вячеслава Чорновола, Михайла Брайчевського, Сергія Параджанова, Івана Миколайчука. Олесь Гончара, Леоніда Бикова. Володимира Івасюка. Мустафи Джемілева. Миколи Амосова, Олега Антонова; - значення понять і термінів: «застій», «дефіцит», «розвинений соціалізм», «номенклатура», «самвидав», «тамвидав», «правозахисник»; - історично-культурні пам'ятки: картина Марії Приймаченко «Гороховий звір»-1971р.; пам'ятник засновникам Києва :(Кий,Щек; Хорив і їх сестра Либідь) (скульптор Василь Бородай) -1982 р. Уміє: - встановлювати та групувати вказані; дати відповідно до, подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; - визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;	Зміст історії України Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність

• характеризувати наслідки змін в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр.; стан економіки; основні вимоги та напрями дисидентського руху 1960-1970-х рр., явища у сфері культури, політику зросійщення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати причини політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, активізації спротиву, досягнення та проблеми розвитку соціальної сфери; • пояснювати значення дисидентського руху; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми. • візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.	

11. Відновлення незалежності України

Результати навчально-пізнавальної діяльності Зміст історії України	Зміст історії України
Учень/учениця знає: • дати подій: квітень 1985 р.- початок «перебудови»; 26 квітня 1986 р. - катастрофа на Чорнобильській атомній електростанції (АЕС); вересень 1989 р. - створення Народного руху України за. перебудову; березень 1990 р.- проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР; 16 липня 1990'р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України; жовтень 1990 р.- «революція на граніті»; 24 серпня 1991 р. — ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України; 1 грудня 1991р.- проведення Всеукраїнського референдуму та обрання Президента України;	Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи.

- персоналію Леоніда Кравчука;
- значення понять і термінів: «перебудова», «гласність», «плюралізм», «український національно-демократичний рух», «багатопартійність», «суверенітет», «незалежність», «ринкові відносини», «референдум», «президент».

Уміє:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події — з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій; явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- характеризувати зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального і національного рухів, зв'язок між національно-демократичним і дисидентським рухами як формами українського визвольного руху, процес формування багатопартійності, зміст Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності України, особливості соціально-економічної - становища УРСР; діяльність вказаного історичного діяча;
- визначати причини та наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, падіння авторитету Комуністичної партії України;
- пояснювали причини розпаду СРСР його наслідки для державотворення в Україні; значення відновлення незалежності України;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р.

Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.

12. Становлення України як незалежної держави

Результати навчально-пізнавальної діяльності	Зміст історії України
Учень/учениця знає: - дати подій: 6 грудня 1991 р. - започаткування Збройних Сил України; липень 1994 р. - обрання Леоніда Кучми Президентом України; 1995 р. — обрання України членом Ради Європи (РЄ); 28 червня 1996 р.— ухвалення Конституції України; вересень 1996 р.- запровадження національної грошової одиниці— гривні; жовтень-грудень 2004 р.- «Помаранчева революція», обрання Президентом України Віктора Ющенка; - персоналії: Леоніда Кучми, Віктора Ющенка, Любомира Гузара, Леоніда Каденюка; - значення понять і термінів: «корупція» «тіньова економіка»; «олігарх», «Помаранчева революція», «поліконфесійність». Уміє: - встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність і сторичних подій, явищ, процесів; - визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; - розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальні одиниці України (області, АРК, міста Київ, Севастополь); - характеризувати державотворчі процеси, зміни в політичному, соціально-	Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998-2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський І СВІТОВИЙ простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

економічному, національному, культурному житті, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий простір; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; • визначати основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності; • пояснювати причини європейської інтеграції України; • сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.	

13. Творення нової України

Результати навчально-пізнавальної діяльності Зміст історії України	Зміст історії України
Учень/учениця знає: • дати подій: 2008р. – вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ); січень 2010 р. обрання Віктора Януковича, Президентом України; листопад 2013 – лютий 2014рр.-Революція Гідності, повалення авторитарною режиму; червень - 2014. р.-- обрання Петра Порошенка Президентом. України - 2014:р.- підписання Україною угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС); вересень 2014 р., лютий 2015 – Мінські домовленості; • персоналію: Петра Порошенка; • значення понять і термінів: «Євромайдан», «Революція гідності», «Небесна Сотня», «анексія», «сепаратизм», «антитерористична операція», «тимчасово окупована територія», «кіборг», «волонтерський рух», «люстрація», «громадянське суспільство», «безвізовий режим», «екуменізм»	Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного врегулювання.

Уміс:

- встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність і сторичних подій, явищ, процесів;
- визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів;
- розпізнавати на картосхемі адміністративно-територіальні одиниці України (області, АРК, міста Київ, Севастополь);
- характеризувати перебіг державотворчих процесів в Україні впродовж останнього десятиліття; природу - походження, рушійні сили та значення Євромайдану і революції Гідності; чинники формування громадянського суспільства в незалежній Україні; важливість для України політичної асоціації, економічної інтеграції та впровадження безвізового режиму з ЄС здобутки вказаних історичних діячів;
- визначати основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності; основні тенденції та протиріччя соціально-економічного розвитку України за часів незалежності; в 2005-2008, 2008-2014 і після 2014р.
- пояснювати передумови, ознаки та наслідки агресії Росії проти України;
- сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України; угода про асоціацію між Україною та ЄС.

Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Культура й духовність.

3. ЛІТЕРАТУРА

1. Свідерський Ю.Ю., Ладиченко Т.В. Романишин Н.Ю. Історія України: Підручник для 7 кл. - К.: Грамота, 2007. - 272 с.: іл.
2. Смолій В.А. Історія України: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.А.Смолій, В.С.Степанков. - К.: Генеза, 2007. - 224 с.: іл., карти.
3. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 8 клас: Підручник для загальноосвіт. навч.закл. / О.В.Гісем, О.О.Мартинюк. - Х.: АН ГРО плюс, 2008. - 256 с.: іл.
4. Власов В.С. Історія України: 8 кл.: підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / В.С.Власов. - К.: Генеза, 2008. - 304 с.: іл., карти.
5. Швидько Г.К. Історія України, XVI-XVIII ст.: підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Г.К.Швидько. - К.: Генеза, 2008. - 336 с.: іл., карти.
6. Струкевич О.К. Історія України: Підручн. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.К.Струкевич. - К.: Грамота, 2009. - 288 с.: іл.
7. Турченко Ф.Г. історія України.: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Ф.Г.Турченко, В.М.Мороко. - 2-ге вид. - К.: Генеза, 2011. - 352 с.: іл., карти.
8. Реєнт О. Історія України: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. Реєнт, О. Малій. – К.: Генеза, 2009. – 240 с.: іл., карти.
9. Реєнт О.П., Малій О.В. Історія України: Підручн. для 10 класу загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2010. - 240 с.
10. Турченко Ф.Г. Новітня історія України (1939 - початок XXI ст.): Підручник для 11-го кл. серед. загальноосв. навч. закл. / Ф.Г.Турченко, П.П.Панченко, С.М.Тимченко. - Вид. 5-те, доопрац. й допов. - К.: Генеза, 2006. - 384 с.: іл., карти.
11. Свідерський Ю. Ю Давня і середньовічна історія України – Ч. I. / Ю. Ю. Свідерський, В. М. Окаринський. – Тернопіль: Астон, 2007. – 368 с.

12. Коріненко П. С. Новітня історія України (1939 – 2007 рр.). / П. С. Коріненко, М. В. Бармак, В. Д. Терещенко – Ч. IV. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2007. – 400 с.
13. Гісем О.В. Історія України. Збірник типових тестових завдань: навч. посіб. / О.В.Гісем, О.О.Мартинюк. - К.: Український центр підготовки абітурієнтів, 2013. - 208с.
14. Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України. 7-9 класи: Наочний довідник / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк, О.Ф. Трухан. - К.; Харків: Веста, 2007. - 176 с.
15. Островський В.В. Готуємося до зовнішнього незалежного оцінювання: збірник тестових завдань з історії України / В.В.Островський. - 2-ге видання, доповнене. - Тернопіль: Мандрівець, 2014. - 424 с.: іл.
16. Кульчицький С. В. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. / С. В. Кульчицький, Ю. А. Мицик, В. С. Власов. - К.: Літера ЛТД, 2009. - 528 с.
17. П. С. Коріненко – Тернопіль : [Вид відділ ТНПУ], 2014. – 296 с.
18. Касьянов Г. В. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії / Г. В. Касьянов. – К.: Наш час, 2008. – 432 с.